

7. Динерштейн Е. А. Еще раз о понятиях «книжное дело» и «история книжного дела» / Е. А. Динерштейн // Книга : исслед. и материалы. — 1989. — Сб. 58. — С. 80—88.
8. Ельников М. П. Книговедение как наука: от шестидесятых к двухтысячным / М. П. Ельников // Книга : исслед. и материалы. — 2002. — Сб. 80. — С. 161—185.
9. Ісаєвич Я. Українське книговидання : витоки, розвиток, проблеми / Ярослав Ісаєвич. — Л. : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2002. — 518 с.
10. Ісаєвич Я. Українське книгознавство: етапи розвитку / Я. Ісаєвич // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Книгознавство, бібліотекознавство та інформ. технології. — 2006. — Вип. 1. — С. 7—19.
11. Ковальчук Г. І. Книгознавча концепція П. Й. Ярковського (до джерел історії вітчизняної бібліологічної науки) / Г. І. Ковальчук // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. — К., 2000. — Вип. 3. — С. 167—175.
12. Корнейчик І. І. Історія української бібліографії. Дожовтневий період : нариси / І. І. Корнейчик. — Харків : Кн. палата України, 1971. — 374 с.
13. Куфаєв М. Н. Проблемы философии книги. Книга в процессе общения / М. Н. Куфаєв. — М. : Наука, 2004. — 188 с. — (Книжная культура в мировом социуме: теория, история, практика).
14. Ловягин А. М. Библиологические очерки / А. М. Ловягин // Библиологический сборник. Т.1. — Петроград : Типо-Литография А. Э. Винке, 1916. — Вып. 4. — 201 с.
15. Луппов С. П. История книги как научная дисциплина / С. П. Луппов // Книговедение и его задачи в свете актуальных проблем советского книжного дела : вторая Всесоюз. науч. конф. про проблемам книговедения, Секция истории книги / Гос. б-ка СССР им. В. И. Ленина. — М. : ГБ СССР им. В. И. Ленина, 1974. — С. 3—9.
16. Маркушевич А. И. Пограничные вопросы истории науки и истории книги / А. И. Маркушевич // Книга : исслед. и материалы. — 1972. — Сб. 24. — С. 188—190.
17. Мигонь К. Проблемы исторического книговедения / К. Мигонь // Проблемы общей теории книговедения : сб. ст. / под ред. Е. Л. Немировского. — М. : Книга, 1978. — С. 64—83.
18. Немировский Е. Л. Федоровские чтения-1985 / Е. Л. Немировский // Книга : исслед. и материалы. — 1987. — Сб. 54. — С. 242—247.
19. Тимошенко І. Особливості структури загального і спеціального книгознавства / Ірина Тимошенко // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. — К., 2007. — Вип. 19. — С. 651—659.
20. Тимошик М. С. Історія українського друкарства в наукових дослідженнях Івана Огієнка / М. С. Тимошик // Редакційно-видавнича справа : досвід, проблеми, майбутнє / за ред. проф. В. В. Різуна. — К. : Ред.-вид. центр «Київ. ун-т», 1997. — С. 164—179.
21. Фрис В. Історія кириличної рукописної книги в Україні Х—XVIII ст. / Віра Фрис. — Л. : Львів. нац. ун-т, 2003. — 188 с.
22. Харламов В. И. О некоторых дискуссионных вопросах историко-книжной науки. (Объект. Категории. Междисциплинарные связи. Периодизация. Методы) / В. И. Харламов // Книга : исслед. и материалы. — 1989. — Сб. 58. — С. 89—103.
23. Черняк А. Я. История книги как наука / А. Я. Черняк // Книга : исслед. и материалы. — 1989. — Сб. 59. — С. 47—59.
24. Швецова-Водка Г. М. Термінологічні проблеми бібліології / Г. М. Швецова-Водка // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Ін-т держ. управління. — К., 2013. — Вип. 7. — С. 106—112.

УДК 027.7(091)(477.81)

С. Н. Грипич, Г. П. Семенюк

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ: ВІД МИНУЛОГО ДО СЬОГОДЕННЯ

У статті висвітлено історію формування та розвитку наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету: її основні етапи, значущі події та сучасну діяльність.

Ключові слова: наукова бібліотека, бібліотечні фонди, Рівненський державний педагогічний інститут, Рівненський державний гуманітарний університет.

В статтє освещена исторія формирования и развития научной библиотеки Ровенского государственного гуманитарного университета: ее основные этапы, значимые события и современная деятельность.

Ключевые слова: научная библиотека, библиотечные фонды, Ровенский государственный педагогический институт, Ровенский государственный гуманитарный университет.

The history of forming and development of the scientific library of RSHU: its main stages, significant events and modern activity is determined in the article.

Key words: scientific library, funds of library, Rivne state pedagogical institute, Rivne state humanitarian university.

Історія наукової бібліотеки РДГУ невіддільна від історії самого університету і розпочалася вона вже з перших днів створення навчального закладу. 1940 рік став етапною подією в розвитку педагогічної освіти Рівненщини. Це був рік відкриття в м. Ровно (тепер м. Рівне) першого вищого навчального закладу – учительського інституту. У зв'язку з подальшим історичним розвитком та реорганізацією навчального закладу змінювалася і назва його бібліотеки: 1940-1953рр. – бібліотека Ровенського державного вчительського інституту, 1953-1967рр. – Ровенського державного педагогічного інституту, 1967-1992рр. – Ровенського державного педагогічного інституту ім. Д. З. Мануїльського, 1992-1998рр. – бібліотека Рівненського державного педагогічного інституту, 1998-2009рр. – бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету, з 2009р. – наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету.

Події, які відбувалися в країні, безпосередньо впливали на роботу вищого навчального закладу, в т. ч. і на діяльність бібліотеки. Робота якої, як і робота інституту, була перервана Великою Вітчизняною війною. За цей період була знищена майже вся матеріальна та навчально-методична база інституту. Катастрофічною була і втрата фонду бібліотеки. Після визволення міста в 1944 р. від фашистської окупації з фонду бібліотеки вдалося віднайти лише 250 книг, та й то частина з них була затоплена в підвалі. Саме ці книги й стали тією основою, на якій вона відновила свою діяльність. 250 книг були розраховані для 179 студентів, які навчались на денному відділенні 2-х факультетів: фізико-математичному та мовно-літературному. Тож потреба в літературі була настільки гострою, що бібліотека була змушена просити допомоги в інших бібліотек країни. Звичайно, після такої жахливої війни вони теж перебували у скрутному становищі. Проте, багато вищих навчальних закладів відгукнулися на прохання нашої бібліотеки і надіслали в дарунок багато книг. Особливо слід відзначити Харківський та Одеський університети, які до бібліотеки Ровенського учительського інституту надіслали найбільше літератури, виданої до 1917 року. А тепер ці видання стали основою фонду рідкісних і цінних видань наукової бібліотеки РДГУ. Це книги з різних галузей знань: художня, довідкова, навчальна та ін. Сьогодні вони могли б стати гордістю будь-якої бібліотеки. Наприклад: Енциклопедичний словник. Видання Блокгауза і Ефрона (виданий у Санкт-Петербурзі в 1890 р.); Записки о Южной Руси (видані Паньком Кулішем у 1856 р.); Енциклопедія семейного воспитания и обучения (Санкт-Петербург, 1900 р.); Боль П. Аналитическая геометрия (Рига, 1916 р.); Осиповський Т. Курс математики. Ч. 2. (Санкт-Петербург, 1814 р.); Киевская старина (Ежемесячный исторический журнал, 1889р.); журнал «Современник» (виданий Панаєвим та Некрасовим) та ін. [1, с. 164–165].

У житті інституту та бібліотеки 40-х-50-х рр. було чимало складного і трагічного. Війна, післявоєнна відбудова, ідеологічні репресії. У тих непростих умовах інститут спрямовував свої зусилля на підготовку кваліфікованих спеціалістів-учителів. Бібліотека, як складова його частина теж ішла в ногу з часом та виконувала свою освітянську та культурницьку місію. В цей час в бібліотеці працювали Хабарова Ю. Я., Рубан Н. Г., Туревич Н. Й., Кулій К. О., які віддали їй багато років свого життя.

Вже на кінець 1945 року книжковий фонд бібліотеки нараховував 8700 примірників. У цьому ж році учительський інститут закінчило 16 чоловік – це був перший його випуск. Отож, у період післявоєнної відбудови розпочалася активна робота книгозбірні, здійснювалося упорядкування та облік книжкового фонду, було створено систематичний та абетковий каталоги, започатковано систематичну картотеку статей – усе це сприяло покращенню обслуговування читачів.

Упродовж усіх наступних років бібліотека була невід'ємною і важливою складовою навчального закладу. Подальша історія – це стрімкий поступальний розвиток бібліотеки: збільшення обсягів фонду, розширення площ, організація нових структурних підрозділів. Студенти вже мали можливість займатись в читальному залі. Правда, він був невеликий і мав лише 50 посадкових місць. Книжковий

фонд невпинно зростав, і в 1954 р. вже нараховував близько 70 тисяч примірників. Хоч формування фондів здійснювалося відповідно до навчальних програм, проте вплив радянської ідеології відобразився і на його формуванні, де значна частина видань, це були твори класиків марксизму-ленінізму, матеріали з'їздів та пленумів КПРС тощо. Безумовно, зі збільшенням кількості студентів зростала й кількість читачів. У той час бібліотека обслуговувала 1200 користувачів.

Відкривались нові факультети, вводились нові спеціальності, та удосконалювалися програми навчання – все це бібліотека враховувала у своїй роботі. Так, у 60-х роках був збудований новий корпус педінституту, в якому передбачили приміщення і для бібліотеки. Це дало можливість розширити її структуру, організувати нові відділи: довідково-бібліографічний і комплектування та обробки літератури. З'явилося окреме приміщення для читального залу, яке було розраховане на 200 посадкових місць. Багатогалузевий книжковий фонд бібліотеки міг задовольнити різноманітні потреби читачів у літературі [3, с. 301]. Адже незважаючи на ідеологічну заангажованість, в радянський період існувала цілісна упорядкована система книгопостачання бібліотек різних типів і видів, у рамках якої і фонди бібліотеки тодішнього педінституту планомірно комплектувалися профільними виданнями. Пріоритетним (головним) джерелом комплектування фондів був Ровенський (Рівненський) обласний бібліотечний колектор, який регулярно доставляв основну книжкову друковану продукцію. Позитивними елементами такої системи комплектування фонду, що відповідало особливостям того часу, були стабільність і чіткість функціонування, які дозволяли планомірно поповнювати фонд бібліотеки новими виданнями, своєчасно ліквідувати прогалини. В цілому це позитивно впливало на якість комплектування інститутської бібліотеки.

З відкриттям у 1966 році музично-педагогічного факультету, бібліотека розпочала роботу над створенням спеціального відділу – абонементу нотно-музичної літератури. В його книжковому фонді широко представлені твори українських і зарубіжних композиторів, а також література з теорії та історії музики. Слід відзначити, що бібліотеки вищих навчальних закладів мають свою особливість, оскільки, крім основних відділів обслуговування, на більшості кафедр створені спеціальні кафедральні бібліотеки з необхідною навчальною, навчально-методичною та довідковою літературою відповідно до профілю кафедр. А згодом на основі кабінету літератури, що функціонував при кафедрі української літератури, був організований читальний зал № 2 на 50 посадкових місць з книжковим фондом з філологічних дисциплін. Дбаючи про комфортність, оперативність і ефективність обслуговування своїх користувачів, враховуючи їх потреби, у 2010 р. він був реорганізований у читальний зал періодичних видань [4, с. 300]. Загалом 60-ті- 80-і рр. можна охарактеризувати як роки стабілізації та вдосконалення бібліотечних процесів. Значна увага приділялася подальшому якісному формуванню фонду, покращенню довідково-пошукового апарату, розширенню матеріально-технічної бази бібліотеки та її структури. Для бібліотеки знаковими в ці роки були такі нововведення як: щорічна групова видача навчальної літератури на початку навчального року студентам всіх факультетів з 1-го по 5-й курс (згідно графіку), що сприяло покращенню обслуговування користувачів. Також позитивний результат в практиці роботи бібліотеки дала, запроваджена в ці роки, така форма роботи як заняття з «Основ бібліотечно-бібліографічних знань» не тільки для студентів-першокурсників, але і студентів старших курсів та молодих науковців навчального закладу (Нині, відповідно до вимог часу, такі заняття мають назву «Основи інформаційної культури»). Вагоме значення для формування довідково-пошукового апарату бібліотеки відіграв Наказ Міністерства культури УРСР №1232 від 04.12.1985 р. «Про впровадження у практику роботи бібліотеки Бібліотечно-бібліографічної класифікації» (ББК). На виконання цього наказу бібліотека поетапно (відповідно до перспективного плану) і здійснила перевод систематичних каталогів та систематичної картотеки на систему ББК. До цього приклали зусилля такі працівники бібліотеки як: Разгоняєва Т. С., Туревич Н. Й., Коломієць Н. Б. Щоправда заідеологізованість цих таблиць у майбутньому (у 90-х роках) призвела до реорганізації та видалення окремих її розділів.

1985-1991рр. для СРСР у складі якого перебувала Україна (УРСР) характерні тим, що відбувалися докорінні зміни в житті суспільства. На зміну комуністичній ідеології прийшла «перебудова», «гласність», «демократизація». Відповідно до цієї політики було засуджено вияви тоталітаризму в радянській історії, відмінено цензуру. Реабілітовано політв'язнів та дисидентів. Для широкого загалу читачів було відкрито спецфонди бібліотек, які раніше були заборонені для використання. Поступово почали надходити до бібліотек твори М. Грушевського, І. Огієнка, В. Винниченка, О. Солженіцина та багатьох інших.

Дуже складними та переломними в усіх сферах життя України були 90-ті роки. Зміни були спричинені розпадом СРСР та становленням нової незалежної держави – України. Це були роки

глобальних економічних та соціальних перетворень. Але, попри важкі економічні умови, діяльність бібліотек України всіх рівнів отримала нове законодавче регулювання. Вагоме значення в цьому відіграли ряд документів: «Основи законодавства України про культуру» (1992 р.), «Закон про інформацію» (1992 р.), закріпили право особи на інформацію, а бібліотеки визнали одним із важливих суб'єктів інформаційних відносин, а її фонди важливим джерелом інформації. У 1995 р. було введено в дію Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» (доповнення до якого вносилися в наступні роки). Серед багатьох важливих нововведень цього закону вперше прозвучала юридична засторога щодо вилучення видань із бібліотечних фондів з політичних та ідеологічних міркувань. Але, разом з тим, у зв'язку з розвалом радянської державної системи комплектування довелося встановлювати прямі зв'язки з книжковими магазинами, видавництвами, приватними підприємствами, благодійними громадськими установами. Незважаючи на економічні проблеми, які були в той час в державі, в умовах обмеженого фінансування і самого вищого навчального закладу, бібліотека все ж таки удосконалювала систему комплектування, вирішувала завдання формування та збереження бібліотечного фонду як частини національної пам'яті України. В такій складній економічній ситуації вона змогла не тільки зберегти, але й збільшити його. Особлива увага зверталася на поповнення фонду навчальною, навчально-методичною літературою, в першу чергу, україномовними виданнями.

Серед знакових для бібліотеки подій того часу слід згадати 1991 р. Тоді бібліотеці педінституту було передано книжковий фонд бібліотеки Рівненського обласного будинку політосвіти, що сприяло не тільки збільшенню книжкового фонду, а й дало можливість здійснити відповідну реорганізацію структури бібліотеки і створити ще один її підрозділ – абонемент суспільної літератури. А 1998-1999 рр. внесли корективи і у саму структуру педагогічного інституту. Оскільки у грудні 1998 р. Міністерством освіти України було прийнято рішення про об'єднання вищих навчальних закладів м. Рівного – педінституту та інституту культури в Рівненський державний гуманітарний університет. У зв'язку з цим було об'єднано і їх бібліотеки. З того часу в структурі новоствореного РДГУ було створено і два інститути: Інститут педагогіки і психології та інститут мистецтв.

Вся робота наукової бібліотеки підпорядковується головній меті – забезпеченню повного, якісного й оперативного бібліотечно-бібліографічного та інформаційного обслуговування студентів, професорсько-викладацького складу, аспірантів, співробітників університету й інших категорій читачів згідно з їх інформаційними запитами на основі широкого доступу до документних та електронних фондів, довідково-пошукового апарату, електронних баз даних, мережі Інтернет та ін.

Упродовж останніх двох десятиліть бібліотека мала стабільно високі основні показники роботи, що дозволило їй перейти в 1988 р. з четвертої на третю, а в 2004 р. – з третьої на другу вищу категорію, а це в свою чергу дало можливість для збільшення штату бібліотеки. На теперішній час в її структуру вже входять 5 відділів та 11 секторів [3, с. 302].

Бібліотека, як органічна та невід'ємна складова університету, пройшла разом з університетом великий, складний шлях, зробила важливий внесок у його розбудову. Зібравши унікальний за повнотою та видовою структурою багатогалузевий книжковий фонд вітчизняних та зарубіжних творів друку, який становить понад півмільйона примірників книг, періодики, електронних видань та інших видів документів, виданих українською, російською, англійською, німецькою та іншими мовами. 60% із них – це навчальна та навчально-методична література (решта – це наукова, довідково-енциклопедична, художня та інша). Також зберігається близько 1000 примірників рідкісних і цінних видань, датованих до 1917 р., колекції книг, подарованих Українським Вільним Університетом (м. Мюнхен), Інститутом Дослідів Волині і Товариством «Волинь» (м. Вінніпег) та ін. Від міжнародних благодійних фондів «Відродження» та «Сейбр-Світло» ми отримали комплекти англійської літератури за профілем університету, яка є досить необхідною для студентів та викладачів факультету іноземної філології.

На зламі ХХ та ХХІ століть відбулися якісні зміни у складі книжкового фонду. Замість застарілої за змістом літератури, яку було вилучено, з'явилась значна кількість книг з української історії та народознавства. Оновився фонд художньої літератури – придбані твори письменників, творчість яких була під заборону, або замовчувалась. З появою нових спеціальностей активізувалася діяльність з організації фондів відповідної навчальної, методичної та наукової літератури, яка має забезпечити нові освітньо-кваліфікаційні програми.

Безперервним є процес поповнення фондів новими виданнями, які надходять до бібліотеки відповідно до профілю університету. Щороку бібліотека отримує від 10 до 14 тисяч примірників нової літератури, електронних джерел інформації, CD, а також близько 300–400 назв українських та

російських журналів і газет. Здійснюється документообмін з бібліотеками України: Національною бібліотекою України ім. В. І. Вернадського, Науковою бібліотекою Львівського національного університету ім. І. Франка, Науковою бібліотекою ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Т. Шевченка, Державною науково-педагогічною бібліотекою України ім. В. О. Сухомлинського та ін. Регулярно надходять до бібліотеки книги та брошури науковців університету.

В бібліотеці створені та функціонують інформаційні центри: психолого-педагогічної інформації, молодого дослідника, правової інформації. В рамках яких здійснюються різноманітні інформаційні заходи, спрямовані на реалізацію завдань навчального, наукового й виховного процесів усіма доступними нам формами, методами, засобами і ресурсами. В науковій бібліотеці постійно відбуваються різноманітні культурно-просвітницькі та інформаційні заходи, зокрема, з популяризації її фондів. Більшість із них присвячено важливим світовим та українським подіям у різних галузях науки, культури, історії, літератури, знаменним і пам'ятним датам, а також бібліотека активно знайомить своїх читачів з науковим, і творчим доробком викладачів нашого університету шляхом проведення різноманітних презентацій, дискусій, оглядів та ін.

Велике коло питань, що стоять перед бібліотекою, вирішує працездатний і професійний колектив співробітників: і ветерани, і молодь, яка нещодавно розпочала свій трудовий шлях. Багато років роботи в бібліотеці РДГУ віддали Філашкіна Л. Р., Ільюк Н. С., Грипич С. Н., Мельникович М. П., Пабат Л. П. та ін. Нині наукову бібліотеку очолює Грипич Світлана Никанорівна, доцент, відмінник освіти України, завдяки її творчому потенціалу та високому професіоналізму в бібліотеці було введено багато різноманітних інновацій. Результатом ефективної діяльності університетської бібліотеки є кількісні показники її роботи. Щороку за єдиним читацьким обліком обслуговується близько 13 тисяч студентів, викладачів та інших категорій користувачів бібліотеки, кількість відвідувань бібліотеки перевищує 400 тисяч, а видається щороку понад 800 тисяч примірників різноманітних джерел інформації, 69% із них – це навчальна та навчально-методична література.

З початком ХХІ століття в Україні розпочалися кардинальні перетворення пов'язані з глобалізацією економіки, демократизацією та інформатизацією суспільства, впровадженням інноваційних технологій. Це, в свою чергу, зумовило зростання ролі освіти, її реформування та модернізацію. А модернізація, в свою чергу, охопила весь освітній простір, зокрема й бібліотеки вищих навчальних закладів, що вимагає від них більш високого рівня забезпечення навчального, наукового та виховного процесів повною, оперативною та якісною інформацією.

Інформаційна ера призвела і до кардинальних змін в бібліотеці РДГУ. Починаючи з 2001 р. в її діяльність активно впроваджуються комп'ютерні технології. На основі ліцензованої комп'ютерної програмної системи «УФД/Бібліотека» створені та поповнюються електронний каталог і необхідні бази даних (бібліографічні, повнотекстові, реферативні), які ефективно використовуються у навчальному й науковому процесі. Продовжується робота в напрямку створення електронної бібліотеки, що складається з таких технологічних процесів, як формування фондів електронними джерелами інформації, створений і функціонує web-сайт університетської бібліотеки з доступом до електронного каталогу, баз даних та ін., а також сторінка бібліотеки в соціальній мережі «ВКонтакте», здійснюється обслуговування користувачів в електронному режимі та ін. [3, с. 306].

На основі «Концепції розвитку наукової бібліотеки РДГУ» та завдань, які стоять перед університетом і вищою освітою України взагалі, здійснюється відповідна наукова діяльність. Таким чином, за рекомендаціями Науково-методичної бібліотечної комісії Міністерства освіти і науки України та рішенням Вченої ради РДГУ в 2009 році за успішні результати в науково-дослідній, науково-методичній, науково-видавничій діяльності бібліотеці РДГУ був наданий статус наукової. Так, у рамках науково-дослідної діяльності бібліотека університету проводить роботу з формування архіву наукових видань викладачів РДГУ (виданих в університеті та поза його межами). З цією метою бібліотека здійснює збір, систематизацію, аналітико-синтетичну обробку підручників, навчально-методичних посібників, монографій, статей та інших видань (нові надходження і ретроспекція). На основі зібраного матеріалу здійснюється підготовка та випуск необхідних бібліографічних та біобібліографічних покажчиків.

Університетською бібліотекою започатковано довгостроковий дослідницький проект «Історія РДГУ». На основі результатів досліджень видано 1-й том багатотомного біобібліографічного посібника «РДГУ в персоналіях» (Науковий літопис.), який містить максимум інформації про науковий і творчий доробок провідних науковців університету. Бібліотека продовжує роботу з підготовки до друку його наступних томів.

Наша бібліотека є партнером і в здійсненні наукових проектів загальнодержавного рівня, зокрема – в науковому проекті з формування Всеукраїнської реферативної бази даних «Україніка наукова» та у її паперовому варіанті – Українському реферативному журналі (УРЖ) «Джерело» (Ч. 3. Соціальні та гуманітарні науки), керівником якого є Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. В рамках цього проекту здійснюється реферування збірника наукових записок РДГУ «Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти». Реферати статей подаються трьома мовами: українською, російською, англійською [4, с. 304].

Відповідно до положень і завдань, визначених у законодавчих та інструктивних документах, спрямованих на збереження документальної пам'яті людства продовжується науково-дослідна робота з паспортизації фонду рідкісних і цінних видань наукової бібліотеки РДГУ.

Бібліотека бере участь у різноманітних міжнародних, всеукраїнських науково-практичних конференціях, семінарах, нарадах, де репрезентує свій досвід та здобутки. Доповіді, виголошені на цих заходах, публікуються у відповідних збірниках матеріалів конференцій. Тематика статей висвітлює не тільки питання бібліотекознавства та бібліографії, але й проблеми дитячого та молодіжного читання, вплив читання на психологічний розвиток особистості.

Науково-видавнича (інформаційна) діяльність спрямована, в першу чергу, на продовження роботи з підготовки та випуску необхідних бібліографічних покажчиків літератури (науково-допоміжних і рекомендаційних). А саме: до міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій та семінарів, які проходять на базі РДГУ, щорічники «Друковані праці викладачів РДГУ за ... рік», «Періодичні видання наукової бібліотеки РДГУ на ...рік»; здійснюється випуск бібліографічних покажчиків літератури серії «Нові надходження літератури за галузями знань», «Педагогічна інноватика», створюються та видаються бібліографічні покажчики літератури з актуальних тем освіти, виховання та інших тем сьогодення.

Наукова бібліотека РДГУ також спрямовує свою діяльність і на допомогу науковому процесу та науково-дослідній роботі університету.

Зокрема, продовжується формування фонду бібліотеки необхідними науковими виданнями, в т.ч. і викладачів РДГУ, надається допомога студентам і науковцям університету в проведенні наукових досліджень, підготовці й написанні дисертаційних, магістерських робіт та ін. Наукова бібліотека бере участь у роботі різноманітних студентських наукових гуртків, які діють на кафедрах та факультетах університету.

Науково-методична діяльність спрямована на покращення всіх функцій, форм, методів та технологій у роботі наукової бібліотеки РДГУ.

Бібліотека використовує такий напрям аналітичної діяльності як моніторинг та соціологічні дослідження. І серед них такі як: «Наукова бібліотека РДГУ очима своїх користувачів», «Книга і читання в житті сучасної студентської молоді» та ін. Їх наукова бібліотека проводить спільно з Інститутом соціальних досліджень РДГУ.

Діє створене методичне об'єднання бібліотек коледжів, які входять до складу РДГУ. Університетська бібліотека є базою практики для студентів факультету документальних комунікацій та менеджменту РДГУ спеціальності «Книгознавство. Бібліотекознавство. Бібліографія» та «Документознавство і інформаційна діяльність».

З ініціативи наукової бібліотеки університету та за участю молодих науковців кафедри бібліотекознавства і бібліографії, кафедри культурології, в науковій бібліотеці РДГУ організовуються щорічні науково-практичні конференції. Серед них: «Бібліотека ВНЗ в контексті сучасності», «Бібліотеки ВНЗ в умовах реформування вищої освіти України: досвід та перспективи» та ін.

За підсумками наукової роботи в РДГУ (2009-2010 н. р.) колектив бібліотеки був відзначений як зразковий науковий колектив за успіхи в науковій діяльності. А у 2011 р. за результатами Міжнародного академічного рейтингу популярності «Золота фортуна» у номінації «За вагомий внесок у справу розбудови України та високий професіоналізм» Лауреатським дипломом було нагороджено директора наукової бібліотеки РДГУ – Грипич Світлану Никанорівну.

Наукова бібліотека РДГУ пройшла свій історичний шлях розвитку від маленького приміщення, яке вона займала в перші роки свого існування до потужного наукового, навчального, культурно-просвітницького та інформаційного структурного підрозділу університету, від перших записів чорнилом - до електронних ресурсів, програм і технологій.

Сьогодні наукова бібліотека РДГУ – це сучасний бібліотечний заклад, що рівняється на кращі українські та зарубіжні бібліотеки вищих навчальних закладів. Вона прагне, щоб майбутні педагоги й усі працівники освіти максимально використовували увесь її ресурсний потенціал та інформаційний сервіс у навчанні, наукових дослідженнях та подальшій роботі на педагогічній ниві.

Джерела та література

1. Грипич С. Н. «Крізь призму часу» (зібрання рідкісних і цінних видань у фондах наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету) / С. Н. Грипич, Г. П. Семенюк // Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника : історія і сучасність : доп. та повідомл. Міжнар. наук. конф. Львів, 28-30 жовт. 2010р. / відп. ред. М. М. Романюк ; НАН України, Львівська нац. наук. б-ка України ім. В. Стефаника. – Л., 2010. – С. 164–167.
2. Грипич С. Н. Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету в історичному аспекті / С. Н. Грипич, Г. П. Семенюк // Актуальні питання культурології : альм. наук. т-ва «Афіна» каф. культурології РДГУ : [зб. наук. пр.] / М-во освіти і науки України, Упр. культури і туризму Рівн. обл. держ. амін., Рівн. Обл. наук. універс. б-ка, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Каф. культурології ; [редкол.: В. Г. Виткалов, Ю. Л. Афанасьєв, А. Г. Баканурський та ін.]. – Рівне : Вид. О. Зень, 2010. – Вип. 9. – С. 58–62.
3. Рівненський державний гуманітарний університет : історія та розвиток (1940-2010pp.) / за ред. Р. М. Постолюк. – Рівне : Волинські обереги, 2012. – 316 с.
4. Рівненський державний гуманітарний університет : витоки, становлення, сьогодення / [упоряд. М. Шумелянко-Тайгурський]. – Рівне : Вид. О. Зень, 2012. – 444с.
5. Ровенський державний педагогічний інститут (1940-1965) / М-во освіти УРСР ; [упоряд. : П. В. Йова, П. Я. Лещенко]. – Л. : Каменярь, 1966. – 172 с.

УДК 94(437)»1968»

С. Баханова

«ПРАЗЬКА ВЕСНА» В ШКІЛЬНИХ ПІДРУЧНИКАХ З НОВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТ.

У статті на основі аналізу російських та українських шкільних підручників з новітньої історії кінця ХХ – початку ХХІ ст. визначаються особливості висвітлення чехословацьких подій 1968 р. та їх інтерпретації окремими авторами, а також еволюція поглядів на ці події протягом зазначеного періоду.

Ключові слова: криза, «празька весна», «соціалізм з людським обличчям», А.Дубчек, підручник з новітньої історії.

Баханова С. «Пражская весна» в школьных учебниках новейшей истории конца ХХ – начала ХХІ вв.

В статье на основе анализа российских и украинских школьных учебников новейшей истории конца ХХ – начала ХХІ вв. определяются особенности освещения чехословацких событий 1968 г., их интерпретации отдельными авторами учебных книг, прослеживается эволюция взглядов на эти события.

Ключевые слова: кризис, «социализм с человеческим лицом», «пражская весна», А.Дубчек, учебник по новейшей истории.

Bakhanova S. «Prague Spring» in school textbooks recent history of the end of XX - beginning of XXI century.

On the basis of analysis of the Russian and Ukrainian textbooks recent history of the late XX - early XXI centuries. determined by the particular lighting events in Czechoslovakia in 1968, their interpretation of individual authors of textbooks, traces the evolution of views on these events.

Keywords: crisis, «socialism with a human face.» «Prague Spring», A.Dubchek, textbook of history.

Реалії сучасної України як посттоталітарної країни, яка обрала шлях демократичних перетворень, вимагають урахування попереднього досвіду трансформації тоталітарних країн, яскравою спробою якого є «празька весна». З іншого боку, розвиток сучасної історіографічної науки характеризується не лише розширенням кола тем досліджень, а й залученням нових історіографічних джерел, зокрема шкільних підручників. Оскільки невід'ємною вимогою до сучасного підручника з історії є його науковість – зорієнтованість змісту на найновіші досягнення історичної науки, внесення у навчальний предмет нових наукових фактів і сучасних інтерпретацій, то серйозні зміни, що відбулися упродовж останніх двох десятиліть у змісті шкільних програм і підручників з новітньої історії, висувають потребу у здійсненні його аналізу з метою з'ясування відображення у них основних тенденцій сучасної історіографії.